

بسمه تعالی

سند توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان زنجان

گزارش موضوع: بخش ۵ از مرحله دوم شرح خدمات مشاوران

سند استگای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در استان برای دوران برنامه پنجم توسعه (۱۳۹۰-۱۳۹۴)

(شرکت ملی نقش‌فرآورده‌های نفتی ایران، منطقه زنجان)

دیرایش سوم

محرر: جهاد انشگای واحد استان زنجان

مدیر اجرایی: مهدی عباسی

مدیر علمی: علی نصیری‌اقدم

همکار: میترا غنیمی و سیده شفیعی

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
فهرست مطالب	
فهرست جداول	
فهرست نمودار	
پیشگفتار	 ۱
۱- نقش قانونی (مأموریت‌ها و وظایف) دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد	 ۳
۲- مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)	 ۴
۲-۱- چشم‌انداز بیست ساله	 ۴
۲-۲- استراتژی مدون دستگاه در افق چشم‌انداز	 ۴
۲-۳- برنامه چهارم توسعه	 ۵
۲-۴- سیاست‌های اجرایی ابلاغی مقام رهبری	 ۸
۲-۵- قانون برنامه پنجم توسعه	 ۹
۲-۷- سند آمایش استان	 ۱۲
۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه	 ۱۳
۴- ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه	 ۱۶
۵- تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار	 ۱۹
نقاط قوت	 ۱۹
نقاط ضعف	 ۲۰
فرصت‌ها	 ۲۰
تهدیدها	 ۲۰
۶- تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم	 ۲۰
۷- راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم	 ۲۱
۷-۱- اولویت بخشیدن به طرح‌های نیمه تمام و راکد که دارای توجیه اقتصادی هستند	 ۲۱
۷-۲- تغییر خطوط تولید طرح‌ها غیر قابل توجیه برای ایجاد محصولات دارای مزیت	 ۲۲
۷-۳- تحول در آموزش و ارتقای مهارت بخش عمومی و خصوصی و ظرفیت‌های مدیریت در بخش دولتی و خصوصی متناسب با تقاضای بازار کار	 ۲۲

- ۴-۷- ارتقای کارایی و بهره‌وری ۲۳
- ۹- برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی ۲۴
- ۹-۱- طرح‌های زودبازده خصوصی ۲۴
- ۹-۲- طرح‌های زودبازده تأمین مالی نشده ۲۵
- ۱۰- برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم برای فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه ۲۶
- ۱۰-۱- برآورد سرمایه‌گذاری در دوره برنامه پنجم توسعه ۲۶
- ۱۰-۲- سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان در بخش معدن ۲۸
- ۱۱- تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم .. ۲۸
- ۱۲- تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی (با توجه به وظیفه هر دستگاه) ۲۸

فهرست جداول

موضوع	صفحه
جدول ۱. ارزش ستانده به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶.....	۱۳
جدول ۲. ارزش افزوده به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶.....	۱۳
جدول ۳. میزان مصرف نفت سفید استان طی ماه‌های مختلف در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹.....	۱۴
جدول ۴. میزان مصرف نفت کوره استان طی ماه‌های مختلف در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹.....	۱۵
جدول ۵. میزان مصرف و نرخ رشد انواع فرآورده‌های نفتی طی سال‌های برنامه سوم و چهارم.....	۱۶
جدول ۶. مصرف انواع فرآورده‌های نفتی در سطح شهرستان‌های استان زنجان در سال ۱۳۸۸.....	۱۷
جدول ۷. تعداد و نرخ رشد مخازن نفتی استان طی برنامه سوم و چهارم.....	۱۸
جدول ۸. روند تغییرات شاخص‌های اصلی اقتصادی رشته فعالیت‌های صنعتی کک و فرآورده‌های حاصل از نفت استان ۱۹.....	۱۹
جدول ۹. اهداف کمی بخش نفت استان در دوران برنامه پنجم.....	۲۱
جدول ۱۰. طرح‌های زودبازده خصوصی.....	۲۴
جدول ۱۱. طرح‌های زودبازده بخش صنعت.....	۲۵
جدول ۱۲. طرح‌های زودبازده در دست اجرا در شرکت نفت.....	۲۵
جدول ۱۳. طرح‌های زودبازده تأمین مالی نشده در شرکت نفت.....	۲۶
جدول ۱۴. پیش‌بینی سرمایه‌گذاری بر حسب فعالیت‌های عمده اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶.....	۲۷
جدول ۱۵. سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان در بخش معدن به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶.....	۲۸

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
نمودار ۱. روند مصرف نفت سفید در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹	۱۴
نمودار ۲. روند مصرف نفت کوره در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹	۱۵
نمودار ۳. نرخ رشد انواع فرآورده‌های نفتی طی سال‌های برنامه سوم و چهارم	۱۶
نمودار ۴. مصرف انواع فرآورده‌های نفتی در سطح شهرستان‌های استان زنجان در سال ۱۳۸۸	۱۷
نمودار ۵. نرخ رشد مخازن نفتی استان طی برنامه سوم و چهارم	۱۸

پیشگفتار^۱

لازمه یک زندگی سالم، دسترسی به فرصت‌های شغلی مناسب و امرار معاش از محل درآمدهای آن است و لازمه در دسترس بودن فرصت‌های شغلی مناسب سرمایه‌گذاری است. لذا هر جامعه‌ای برای دستیابی به رشد و توسعه پایدار و رقم زدن حداقلی از رفاه برای شهروندان خود باید به الزامات و پیش زمینه‌های سرمایه‌گذاری و اشتغالزایی امعان نظر داشته باشد و مقدمات آن را مهیا نماید.

سند توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان زنجان با هدف ایجاد فضای مساعد سرمایه‌گذاری و رفع موانع کسب و کار و در نتیجه ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار تهیه شده است. در این سند ضمن پرداختن به عملکرد گذشته استان در بازار کار و شناسایی مزیت‌های نسبی استان، نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدهای سرمایه‌گذاری در استان شناسایی شده و بر مبنای آن برنامه‌های توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان تدوین شده است.

در بخشی از این سند عملیاتی به نقش و جایگاه دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری پرداخته شده و در راستای ترسیم آن نقش و جایگاه تهیه اسناد توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاهی تهیه شده است.

این نکته به غایت درست است که وظیفه دستگاه‌های دولتی خلق فرصت‌های شغلی مستقیم نیست و نمی‌توان انتظار داشت که این دستگاه‌ها از طریق سرمایه‌گذاری و بر عهده گرفتن تصدی‌های جدید برای افراد بیکار استان شغل ایجاد کنند. لکن تهیه و تنظیم اسناد توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاهی از این حیث حایز اهمیت است که هر دستگاه در ارتباط با وظایف قانونی و فعالیت‌های تحت نظارت و تصدی خود محورهای را شناسایی می‌کند که بر هزینه سرمایه‌گذاری اثرگذار است و دستگاه می‌تواند با برنامه‌ریزی از دامنه آن هزینه‌ها بکاهد و بر رقابت‌پذیری فعالیت‌های اقتصادی بیفزاید.

«شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، منطقه زنجان» وظایف متعددی در حیطه‌های گوناگون بر عهده دارد که مهمترین سرفصل‌های آنها عبارتست از؛

- بهبود رضایتمندی مشتریان، کارکنان و سایر ذینفعان
- سرمایه‌گذاری مطلوب در احداث مخازن ذخیره‌سازی و استراتژیک متناسب با افزایش ظرفیت پالایشگاه‌ها، میزان مصرف، صادرات و واردات فرآورده‌های نفتی
- بهینه‌سازی و توسعه انتقال و عرضه فرآورده‌های نفتی

^۱ در این سند به دلیل فقدان آمار و اطلاعات مورد نیاز و یا عدم موضوعیت تعدادی از بندهای شرح خدمات با ساختار سازمانی شرکت پخش فرآورده‌های نفتی منطقه زنجان، بررسی برخی زیربخش‌های شرح خدمات از دستور کار خارج شده است.

- همکاری تجاری با کشورهای همسایه در زمینه داده و ستد فرآورده‌های نفتی و حضور فعال در بازارهای جهانی

- توجه به پژوهش و فناوری، ارتقا، دانش و توانمندی کارکنان، ترویج فرهنگ مشارکت و کارگروهي در راستای تحقق اهداف سازمانی و افزایش بهره‌وری

- رعایت الزامات ایمنی، بهداشت و محیط زیست در تمامی فرایندهای شرکت
به منظور انجام وظایف برشمرده، این شرکت برخی برنامه‌ها و اقدامات اجرایی در پیش رو قرار داده است که می‌تواند نقش مهمی در بهبود محیط کسب و کار، کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری و توسعه فرصت‌های شغلی ایفا نماید.

با این رویکرد، سند حاضر در ۱۲ بند به شرح زیر تنظیم شده است:

✓ بند نخست، بررسی نقش قانونی دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد
✓ بند دوم، مطالعه مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)
✓ بند سوم، ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم

✓ بند چهارم، ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در طی برنامه‌های سوم و چهارم

✓ بند پنجم، تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار

✓ بند ششم، تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم توسعه
✓ بند هفتم، راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم
✓ بند هشتم، سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم توسعه

✓ بند نهم، برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی
✓ بند دهم، برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم توسعه

✓ بند یازدهم، تأمین مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم توسعه

✓ و در نهایت بند دوازدهم، ارایه تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی

۱- نقش قانونی (مأموریت‌ها و وظایف) دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد

منطقه زنجان با سه ناحیه مرکزی، ابهر و خداوند و دارای ۳۶ جایگاه اختصاصی و ۳ جایگاه شرکتی و ۱۶ جایگاه تک منظوره و ۶ جایگاه دو منظوره CNG و تعداد ۳۸۶ باب فروشندگی می‌باشد. انبار عملیاتی منطقه (شهید تندگویان) در ۱۲ کیلومتری جاده زنجان-تهران واقع شده است. این انبار دارای ۱۱ مخزن فعال با بیش از ۹۵ میلیون لیتر ظرفیت ذخیره‌سازی و ۱ مخزن در دست احداث می‌باشد که با اتمام این مخزن میزان ظرفیت ذخیره‌سازی این انبار به ۱۰۵ میلیون لیتر افزایش خواهد یافت. واحد سوخت‌گیری هواپیمایی منطقه زنجان با تعداد ۴ مخزن و ظرفیت ۲۷۰ هزار لیتر فعال می‌باشد.

شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران (منطقه زنجان) تعداد ۱۱۵۹ مصرف‌کننده عمده با میانگین مصرف ماهیانه ۷۰ میلیون متر مکعب و ۵۴۲۸ مصرف‌کننده جز با میانگین مصرف ماهیانه ۱۵ میلیون متر مکعب فرآورده را تأمین می‌نماید.^۱

به طور کلی مجموعه وظایف شرکت پخش فرآورده‌های نفتی منطقه زنجان به شرح زیر می‌باشد:

- ✓ بهبود رضایتمندی مشتریان، کارکنان و سایر ذینفعان
- ✓ سرمایه‌گذاری مطلوب در احداث مخازن ذخیره‌سازی و استراتژیک متناسب با افزایش ظرفیت پالایشگاه‌ها، میزان مصرف، صادرات و واردات فرآورده‌های نفتی
- ✓ بهینه‌سازی و توسعه انتقال و عرضه فرآورده‌های نفتی
- ✓ همکاری تجاری با کشورهای همسایه در زمینه داده و ستد فرآورده‌های نفتی و حضور فعال در بازارهای جهانی
- ✓ توجه به پژوهش و فناوری، ارتقاء دانش و توانمندی کارکنان، ترویج فرهنگ مشارکت و کارگروهی در راستای تحقق اهداف سازمانی و افزایش بهره‌وری
- ✓ رعایت الزامات ایمنی، بهداشت و محیط زیست در تمامی فرایندهای شرکت

^۱ برگرفته از سایت رسمی شرکت پخش فرآورده‌های نفتی منطقه زنجان

۲- مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)

۲-۱- چشم‌انداز بیست ساله

سند چشم‌انداز بیست ساله در واقع رهیافتی استراتژیک در مباحث اقتصادی و برنامه‌ریزی کشور است که ایران ۱۴۰۴ را ایران توسعه‌یافته، فعال و تأثیرگذار در اقتصاد جهانی معرفی می‌کند. در این سند تصویر مطلوب آینده صنعت نفت و گاز کشور در افق ۱۴۰۴ به ترتیب زیر ارائه شده است:

- اولین تولیدکننده محصولات پتروشیمی در منطقه از لحاظ ارزش
- دومین تولیدکننده نفت در اوپک با ظرفیت ۷ درصد از تقاضای بازار جهانی
- سومین تولیدکننده گاز در جهان با سهم ۸ تا ۱۰ درصد از تجارت جهانی گاز و فراورده‌های گازی
- دارای جایگاه اول فن‌آوری نفت و گاز در منطقه

شایان ذکر است در راستای نیل به اهداف فوق، دو افق زمانی ده ساله در ۱۳۹۴ و ۱۴۰۴ مدنظر قرار گرفته است که برای هر یک از آنها اهداف کمی خاصی در نظر گرفته شده است. اهداف ذیل در افق ۱۳۹۴ مورد نظر خواهند بود:

۱- ایجاد ظرفیت تولید ۷ میلیون بشکه در روز نفت خام، میعانات و میعانات گازی (متوسط تولید ۵/۸ میلیون بشکه نفت خام در روز)

۲- تولید متوسط روزانه حدود ۱۳۰۰ میلیون مترمکعب گاز طبیعی در سال ۱۳۹۴

۳- رسانیدن ظرفیت پالایشگاهی کشور به ۲/۵ میلیون بشکه در روز در سال ۱۳۹۴ با تأکید بر پالایش میعانات گازی و نفت خام بسیار سنگین و بهینه‌سازی پالایشگاه‌های موجود با هدف تولید محصولات سبک و کاهش تولید مواد سنگین‌تر

۴- تحقق ۲۰ میلیارد دلار سالیانه تولید مواد پتروشیمی با توسعه صنایع پتروشیمی مصرف‌کننده مشتقات گاز در افق ۱۳۹۴

۲-۲- استراتژی مدون دستگاه در افق چشم‌انداز

همان‌گونه که در ادبیات اقتصاد منابع عنوان می‌شود، منابع هیدروکربوری از جمله سرمایه‌های زاینده هر کشور بشمار می‌آید. از این روست که صنایع نفت و گاز در کشور ما به عنوان بخش پیش‌تاز در توسعه ملی محسوب شده و ایجادکننده فرصت‌های جدید برای مدیریت کلان کشور در جهت تنوع بخشیدن به اقتصاد ملی و بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های نفت برای ارتقای امنیت ملی و مهم‌ترین عامل در ارتقای توان استراتژیک کشور می‌باشند. بنابراین، با اتکا به منابع درآمدی حاصل از ارزش افزوده این ثروت ملی، صنایع

- نفت و گاز کشور باید به سرعت، توانایی‌های بالقوه و راهبردی خود را از طریق دنبال کردن اهداف و سیاست‌هایی کلی در این بخش ارتقا بخشند. به همین سبب استراتژی‌های کلی صنعت نفت کشور و به تبع آن تمامی سازمان‌های تابعه در سطح استان‌ها به شرح زیر می باشد:
- پایه‌ریزی اقتصادی مبتنی بر صنعت نفت دانش پایه به جای دولت و بودجه متکی و وابسته به نفت و درآمدهای نفتی
 - تبدیل شرکت‌ها و بنگاه‌های فعال در صنعت نفت به شرکت‌ها و بنگاه‌های کارآمد، صاحب فن‌آوری و فعال در عرصه بین‌المللی
 - برون‌گرایی اقتصادی و گسترش بازارها به جای اتکا به درون‌گرایی و بازارهای محدود و دوری گزیدن از رقابت‌ها و تنش‌های مخرب
 - تغییر الگوی بی‌رویه مصرف انرژی به الگوی بهینه و تغییر رویکرد مدیریت مجزای عرضه و تقاضای انرژی به مدیریت یکپارچه و جامع
 - تغییر رویکرد از صادرات مواد خام به صادرات محصولات با ارزش افزوده بالا
 - تغییر رویکرد از صنعت نفت گذشته‌نگر به صنعت نفت آینده‌نگر و اصلاح ترکیب نیروی انسانی و ارتقای مدیریت و رسانه‌ها

۲-۳- برنامه چهارم توسعه

در ماده ۱ قانون برنامه چهارم توسعه تصریح شده است: به منظور ایجاد ثبات در میزان استفاده از عواید ارزی حاصل از نفت در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و تبدیل دارایی‌های حاصل از فروش نفت به دیگر انواع ذخایر و سرمایه‌گذاری و فراهم آوردن امکان تحقق فعالیت‌های پیش‌بینی شده در برنامه، دولت مکلف است اقدام‌های زیر را معمول دارد:

معادل مانده «حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت خام» موضوع ماده ۶۰ قانون برنامه سوم در پایان سال ۱۳۸۳ و همچنین مانده مطالبات دولت از اشخاص ناشی از تسهیلات اعطایی از محل موجودی حساب یاد شده در ابتدای سال ۱۳۸۴ از طریق شبکه بانکی به حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت واریز شود.

ماده ۳ این برنامه دولت را مکلف ساخته تا پایان سال دوم برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ضمن اتخاذ تمهیدات لازم برای کاهش مصرف فراورده‌های نفتی و افزایش ظرفیت حمل و نقل عمومی، نیاز داخلی به فراورده‌های نفتی را از محل تولیدات پالایشگاه‌های داخل کشور و

با فراورده‌های جایگزین تولید داخل، تأمین نماید. صنایع خودروسازی و سایر کارخانجات مرتبط مکلف به برنامه‌ریزی جهت کاهش مصرف حامل‌های انرژی و یا سازگار ساختن محصولات خود با فراورده‌های جایگزین، مانند گاز طبیعی فشرده در خودروها می‌باشند. دولت مکلف است ساز و کار لازم را برای حمایت از اجرای این تبصره فراهم ساخته و بودجه مورد نیاز را برای حمایت از تغییرات یاد شده در بودجه سالیانه پیش‌بینی نماید.

طی ماده ۱۴ دولت موظف است اقدامات زیر را در دستور کار قرار دهد:

الف- دولت موظف است طرح‌های بیع متقابل دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶۰) این قانون و همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و بانک‌ها را در لوایح بودجه سالیانه پیش‌بینی و به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ب- به منظور افزایش ظرفیت تولید نفت و حفظ و ارتقای سهمیه ایران در تولید اوپک، تشویق و حمایت از جذب سرمایه‌ها و منابع خارجی در فعالیتهای بالادستی نفت و گاز به ویژه در میادین مشترک و طرح‌های اکتشافی کشور، اطمینان از حفظ و صیانت هر چه بیشتر با افزایش ضریب بازیافت از مخازن نفت و گاز کشور، انتقال و به کارگیری فن‌آوری‌های جدید در توسعه و بهره‌برداری از میادین نفتی و گازی و امکان استفاده از روش‌های مختلف قراردادی بین‌المللی، به شرکت ملی نفت ایران این ماده نسبت به «ج» اجازه داده می‌شود تا سقف تولید اضافی مندرج در بند انعقاد قراردادهای اکتشاف و توسعه میدان‌ها با تأمین منابع مالی با طرف‌های خارجی یا شرکت‌های صاحب صلاحیت داخلی، متناسب با شرایط هر میدان با رعایت اصول و شرایط ذیل اقدام نماید:

۱- حفظ حاکمیت و اعمال تصرفات مالکانه دولت، بر منابع نفت و گاز کشور.

۲- عدم تضمین بازگشت تعهدات ایجاد شده توسط دولت، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانک‌های دولتی.

۳- منوط کردن بازپرداخت اصل سرمایه، حق الزحمه و یا سود، ریسک و هزینه‌های تأمین منابع مالی و سایر هزینه‌های جنبی ایجاد شده جهت اجرای طرح از طریق تخصیص بخشی از محصولات میدان و یا عواید آن، بر پایه قیمت روز فروش محصول.

۴- پذیرش خطرات و ریسک عدم دستیابی به اهداف مورد نظر قراردادی، غیراقتصادی بودن میدان و یا ناکافی بودن محصول میدان برای استهلاك تعهدات مالی ایجاد شده توسط طرف قرارداد.

۵- تعیین نرخ بازگشت سرمایه‌گذاری برای طرف قرارداد، متناسب با شرایط هر طرح و با رعایت ایجاد انگیزه برای بکارگیری روش‌های بهینه در اکتشاف، توسعه و بهره‌برداری.

۶- تضمین برداشت صیانتی از مخازن نفت و گاز در طول دوره قرارداد.

۷- حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور بر قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و... اساس اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۲/۱۲/۱۳۷۵»

۸- رعایت مقررات و ملاحظات زیست محیطی.

ج- به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود، برای توسعه میدان‌های نفت و گاز تا سقف تولید اصلاح اضافی، روزانه یک میلیون بشکه نفت خام و دویست و پنجاه میلیون متر مکعب گاز طبیعی، با اولویت میادین مشترک، پس از تصویب توجیه فنی و اقتصادی طرح‌ها در شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام نماید و بازپرداخت تعهدات ایجاد شده را در هر یک از طرح‌های نفتی و گازی، صرفاً از محل تولیدات اضافی همان طرح و در مورد طرح‌های گازی از محل تولیدات اضافی همان طرح منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران انجام دهد.

د- به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود به منظور جمع‌آوری گازهای همراه و تزریق گاز، نوسازی و بهینه‌سازی تأسیسات نفتی، تبدیل گاز طبیعی به تأسیسات پالایش و بهینه‌سازی (DME, GTL, LNG,) فراورده‌های مایع مصرف سوخت شامل طرح‌های توسعه گاز رسانی نسبت به اجرای طرح‌های مربوطه پس از تصویب توجیه فنی- اقتصادی طرح‌ها در شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام نماید و بازپرداخت تعهدات ایجاد شده را از محل درآمد اضافی همان طرح منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران انجام دهد.

ه- به منظور شناسایی و اکتشاف هر چه بیشتر منابع نفت و گاز در سراسر کشور و نیز انتقال و به کارگیری فن‌آوری‌های جدید در عملیات اکتشافی در کلیه مناطق کشور به استثنای استان‌های خوزستان، بوشهر و کهکیلویه و بویر احمد که عملیات اکتشافی مربوط به ریسک پیمانکار انجام و منجر به کشف میدان قابل «ج» تولید تجاری شود، به دولت اجازه داده می‌شود در قالب ارقام مذکور در بند این ماده و پس از تصویب عناوین طرح‌ها و پروژه‌ها در بودجه‌های سنواتی توسط مجلس شورای اسلامی و تصویب شورای اقتصاد و مبادله موافقت نامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نسبت به عقد قراردادهای بیع متقابل توأم برای اکتشاف و استخراج از طریق برگزاری مناقصات اقدام و پیمانکار را مطابق ضوابط قانونی انتخاب نماید. هزینه‌های اکتشافی مستقیم و غیرمستقیم در قالب قرارداد منعقد شده مذکور منظور و به همراه هزینه‌های توسعه از محل فروش محصولات تولیدی همان میدان باز پرداخت خواهد شد. مجوزهای صادره، دارای زمان محدود بوده و در هر مورد توسط وزارت نفت تعیین شده و یکبار نیز قابل تمدید می‌باشد.

در صورتی که در پایان مرحله اکتشاف، میدان تجاری در هیچ نقطه‌ای از منطقه کشف نشده باشد، قرارداد خاتمه خواهد یافت و طرف قرارداد حق مطالبه هیچگونه وجهی را نخواهد داشت.

در ماده ۲۲، بند ب، وزارت نفت موظف است در شهرهای کشور به ویژه شهرهای بزرگ با حمایت را احداث و به (CNG) از بخش خصوصی و تعاونی، به تدریج جایگاه‌های عرضه گاز بهره‌برداری برساند و شهرداری‌ها مکلف به همکاری لازم در این خصوص می‌باشند. حداکثر معادل چهل درصد قیمت (CNG) ج (قیمت گاز طبیعی فشرده بنزین) با ارزش حرارتی معادل، خواهد بود.

۲-۴- سیاست‌های اجرایی ابلاغی مقام رهبری

براساس بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به دنبال تصویب سیاست‌های کلی نظام در بخش نفت و گاز در سال ۱۳۷۷ توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام و تقدیم آن به مقام معظم رهبری، در روزهای پایانی سال ۱۳۷۹ این سیاست‌ها توسط ایشان ابلاغ گردید، سیاست‌های کلی نظام در بخش نفت و گاز که راهگشای صنعت نفت ایران خواهد بود، به این شرح می‌باشد:

- ۱- اتخاذ تدابیر و راهکارهای مناسب برای گسترش اکتشاف نفت و گاز و شناخت کامل منابع کشور
- ۲- افزایش ظرفیت تولید صیانت‌شده نفت، متناسب با ذخایر موجود و برخورداری کشور از افزایش قدرت اقتصادی، امنیتی و سیاسی
- ۳- افزایش ظرفیت تولید گاز متناسب با حجم ذخایر کشور به منظور تأمین مصرف داخلی و حداکثر جایگزینی با فرآورده‌های نفتی
- ۴- گسترش تحقیقات بنیادی و توسعه‌ای و تربیت نیروی انسانی متخصص و تلاش برای ایجاد مرکز جذب و صدور دانش و خدمات فنی و مهندسی انرژی، در سطح بین‌المللی و ارتقای فن‌آوری در زمینه‌های منابع و صنایع نفت، گاز و پتروشیمی
- ۵- تلاش لازم و ایجاد سازماندهی قانونمند برای جذب منابع مالی مورد نیاز داخلی و خارجی در امر نفت و گاز در بخش‌های مجاز قانونی
- ۶- بهره‌برداری از موقعیت منطقه‌ای و جغرافیایی کشور برای خرید و فروش، فرآوری و پالایش و معاوضه و انتقال نفت و گاز منطقه به بازارهای داخلی و جهانی
- ۷- بهینه‌سازی مصرف و کاهش شدت انرژی
- ۸- جایگزینی صادرات فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی به جای صدور نفت خام و گاز طبیعی

۵-۲- قانون برنامه پنجم توسعه

مواد مربوط به بخش نفت و گاز در قانون برنامه پنجم توسعه به شرح ذیل می‌باشند:

ماده ۱۲۵

الف- وزارت نفت مجاز است با ایجاد فضا و شرایط رقابتی، نسبت به صدور پروانه اکتشاف، توسعه و تولید موردنیاز برای بهره‌برداری از حداکثر ظرفیت‌ها برای توسعه میدان‌های نفت و گاز و افزایش تولید صیانت‌شده با حفظ ظرفیت تولید سال ۱۳۸۹ تا سقف تولید اضافه روزانه یک‌میلیون بشکه نفت خام و دویست و پنجاه میلیون مترمکعب گاز طبیعی با اولویت میادین مشترک، با تأکید بر توسعه میدان گاز پارس جنوبی، پس از تصویب توجیه فنی و اقتصادی طرح‌ها در شورای اقتصاد و درج در قوانین بودجه سنواتی و نیز مبادله موافقتنامه با معاونت با استفاده از روش‌های زیر اقدام نماید

- ۱- استفاده از انواع روش‌های اکتشاف، توسعه، تولید در دوره زمانی معین در میادین نفت و گاز تبصره- شرایط اساسی این روش‌ها با حفظ حق مالکیت و اعمال تصرفات مالکانه برای دولت در سال اول برنامه با پیشنهاد وزارت نفت تهیه و به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.
- ۲- کارسازی انتشار اوراق مالی ریالی و ارزی در داخل و خارج از کشور با رعایت قوانین و مقررات مربوط، بدون تضمین دولت
- ۳- استفاده از روش بیع متقابل با رعایت اصول و شرایط موضوع بند (ب) ماده (۱۴) قانون برنامه چهارم توسعه

تبصره- وزارت نفت می‌تواند در طول برنامه نسبت به انعقاد قرارداد توسعه و تولید از کلیه میادین مشترک شناخته شده اقدام و تلاش لازم را به‌عمل آورد.

ب- دولت مکلف است بر مبنای سند چشم‌انداز بیست ساله کشور و سیاست‌های کلی نظام در بخش انرژی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری و با پشتوانه کامل کارشناسی «سند ملی راهبرد انرژی کشور» را به عنوان سند بالادستی بخش انرژی برای یک دوره زمانی بیست و پنج ساله ظرف حداکثر شش ماه پس از تصویب قانون برنامه تهیه و به تصویب مجلس شورای اسلامی برساند.

تبصره- وزارتخانه‌های نفت و نیرو موظف هستند با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط «برنامه اجرایی طرح جامع انرژی کشور» را ظرف دوازده ماه پس از تصویب قانون سند ملی راهبرد انرژی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران برسانند.

ماده ۱۲۶

به وزارت نفت اجازه داده می‌شود به منظور شناسایی و اکتشاف هر چه بیشتر منابع نفت و گاز در سراسر کشور و نیز انتقال و به کارگیری فن‌آوری‌های جدید در عملیات اکتشافی، در کلیه مناطق کشور به استثنای استان‌های خوزستان، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد با تأکید بر مناطق دریایی و خشکی مشترک با همسایگان که عملیات اکتشافی مربوط با خطرپذیری (ریسک) طرف قرارداد انجام و منجر به کشف میدان قابل تولید تجاری شود، در قالب ارقام مذکور در ماده (۱۲۵) این قانون و در قالب بودجه‌های سنواتی کل کشور و تصویب شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با معاونت، نسبت به عقد قراردادهای بیع متقابل توأم برای اکتشاف و توسعه میادین جدید از طریق برگزاری مناقصات اقدام و طرف قرارداد را مطابق ضوابط قانونی انتخاب نماید. هزینه‌های اکتشافی اعم از مستقیم و غیرمستقیم در قالب قرارداد منعقد مذکور منظور و به همراه هزینه‌های توسعه از محل فروش محصولات تولیدی همان میدان بازپرداخت خواهد شد.

مجوزهای صادره دارای زمان محدود بوده و در هر مورد توسط وزارت نفت تعیین شده و یک بار نیز قابل تمدید می‌باشد. در صورتی که در پایان مرحله اکتشاف، میدان تجاری در هیچ نقطه‌ای از منطقه کشف نشده باشد، قرارداد خاتمه می‌یابد و طرف قرارداد حق مطالبه هیچ‌گونه وجهی را نخواهد داشت.

ماده ۱۲۷

به وزارت نفت اجازه داده می‌شود در چهارچوب بودجه سنواتی از محل منابع داخلی شرکت‌های تابعه و منابع خارجی ترجیحاً با مشارکت بخش‌های خصوصی و تعاونی پس از تأیید شورای اقتصاد نسبت به تکمیل دو پالایشگاه میعانات گازی «ستاره خلیج فارس» و «فارس» با ظرفیت اسمی به ترتیب ۳۶۰ هزار و ۱۲۰ هزار بشکه به صورت سرمایه‌گذاری و یا تسهیلات در قالب وجوه اداره شده اقدام نماید.

تا اتمام پروژه‌های موضوع این ماده و بهره‌برداری از آنها استفاده از روش‌های تهاتری برای خرید و فروش فرآورده‌های مورد نیاز با تصویب شورای اقتصاد در موارد ضروری مجاز است.

تهاتر نفت خام و میعانات گازی از شمول این حکم مستثنی است.

دولت مکلف است حداکثر یک سال پس از راه‌اندازی آنها برای واگذاری سهام خود در چهارچوب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی اقدامات لازم را به عمل آورد.

ماده ۱۲۸

به وزارت نفت اجازه داده می‌شود از محل منابع داخلی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران نسبت به اعطاء تسهیلات در قالب وجوه اداره شده برای سرمایه‌گذاری بخش‌های خصوصی و تعاونی در طرح‌های تکمیل پالایشگاه‌های موجود شامل بهینه‌سازی و بنزین‌سازی با تصویب شورای اقتصاد، اقدام نماید.

ماده ۱۲۹

وزارت نفت موظف است:

الف- در راستای اعمال حق حاکمیت و مالکیت بر منابع نفت و گاز و انجام وظایف قانونی خود ضمن ایجاد مدیریت اکتشاف، توسعه و تولید و با تجهیز پست‌های سازمانی، نسبت به به‌کارگیری نیروهای متخصص لازم از طریق انتقال نیروی انسانی موجود برای انجام وظایف مندرج در این قانون و قوانین مرتبط اقدام نماید.

ب- برای فعالیت‌های اکتشاف، توسعه، استخراج و تولید نفت و گاز توسط شرکت‌های تابعه وزارت نفت و شرکت‌های صاحب صلاحیت، با اتخاذ ضوابط تولید صیانتی، پروانه بهره‌برداری بدون حق مالکیت نسبت به نفت و گاز تولیدی صادر و براساس طرح مصوب، بر عملیات اکتشاف، توسعه و تولید شرکت‌های فوق‌الذکر از نظر مقدار تولید و صیانت مخزن و معیارهای سلامتی- ایمنی و زیست محیطی نظارت نماید.

ج- سامانه یکپارچه کنترل و اندازه‌گیری میزان تولید، فرآورش، انتقال، پالایش، توزیع و صادرات نفت خام و گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی را حداکثر تا پایان سال دوم برنامه ایجاد و راه‌اندازی نماید.

د- به منظور افزایش و ارتقای توان علمی، فن‌آوری و نوآوری در صنعت نفت معادل یک درصد (۱٪) از اعتبارات طرح‌های توسعه‌ای سالانه شرکت‌های تابعه را در طول برنامه، جهت ایجاد ظرفیت (پتانسیل) جذب، توسعه فن‌آوری‌های اولویت‌دار نفت، گاز و پتروشیمی و به کارگیری آنها در صنایع مرتبط و ارتقای فن‌آوری‌های موجود و بومی‌سازی آنها و کاهش شدت انرژی ضمن مبادله موافقتنامه با معاونت اختصاص دهد و گزارش عملکرد این بند را سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۱۳۰

به منظور افزایش ضریب بازیافت مخازن کشور در طول برنامه به میزان یک درصد (۱٪)، وزارت نفت موظف است طی سال اول برنامه، برنامه جامع صیانتی و ازدیاد برداشت از مخازن هیدروکربوری را با رعایت

اولویت‌بندی مخازن به تفکیک نواحی خشکی و مناطق دریایی تهیه و برای حسن اجرای آن اقدامات لازم را به‌عمل آورد.

ماده ۱۳۱

وزارت نفت مکلف است به منظور افزایش خدمات سوخت‌رسانی به کشتی‌ها (بانکرینگ) و خدمات جانبی در خلیج فارس و دریای عمان به میزان سالانه حداقل بیست درصد (۲۰٪) از طریق بخش غیردولتی، طرح جامع مربوط را تدوین و اجرا نماید. وزارت نفت مجاز است حمایت لازم را از بخش غیردولتی در این زمینه به‌عمل آورد.

ماده ۱۳۲

دولت دو درصد (۲٪) از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی را به ترتیب یک‌سوم به استان‌های نفت‌خیز و گازخیز و دو سوم به شهرستان‌ها و مناطق کمترتوسعه یافته جهت اجرای برنامه‌های عمرانی در قالب بودجه‌های سنواتی اختصاص دهد.

۷-۲- سند آمایش استان

بخش نفت در اقتصاد استان زنجان نقش مؤثری ندارد و از لحاظ منابع نفتی این استان از جمله فقیرترین استان‌های کشور می‌باشد. از این رو کارشناسان معمولاً اقتصاد این استان را سه بخشی و بدون وجود نفت در نظر می‌گیرند اما به طور خلاصه می‌توان قابلیت‌های این استان را در بخش نفت به صورت زیر ذکر نمود:

- ۱- موقعیت ممتاز استان از نظر دسترسی به خطوط اصلی انتقال نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی
 - ۲- امکان سهولت تأمین نیروی انسانی، فن آوری و لوازم مورد نیاز بخش از تهران
 - ۳- افزایش سهم گاز طبیعی و تأمین سوخت مورد نیاز (صنعتی، تجاری و مسکونی)
- اما در این بخش محدودیت‌ها و تنگناهایی نیز وجود دارد که به صورت خلاصه به آنها اشاره می‌شود:
- ۱- عدم وجود سیستم جامع مکانیزه ثبت اطلاعات سیستم قدرت از قبیل (انرژی، بار، جریان، ولتاژ و...)
 - ۲- عدم وجود نیروگاه برای تأمین محلی بار
 - ۳- مشکلات انتقال مواد نفتی و گاز مایع به منابع کوهستانی در فصول سرما و یخبندان
 - ۴- عدم اختصاص اعتبار واقعی مورد نیاز به دلیل کمبود منابع سرمایه‌ای
 - ۵- کثرت و پراکندگی روستاها که خدمات رسانی به این قبیل روستاها را با مشکل مواجه ساخته است

۶- صعب‌العبور بودن مسیر اجرایی خطوط انتقال اصلی گاز طبیعی با شهرستان‌های طارم، ماهنشان و مناطق کوهستانی شمال استان

۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه

به طور کلی به منظور ارزیابی تحولات رشد اقتصادی از برخی شاخص‌ها مانند «ارزش افزوده» و «میزان کل ستانده» استفاده می‌شود. بررسی این شاخص‌ها در بخش صنعت نفت استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ نشان می‌دهد که استان زنجان در این زمینه هیچ گونه ستانده و ارزش افزوده ناشی از آن نداشته است.

جدول ۱. ارزش ستانده به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶

۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	رشته فعالیت
0	0	0	0	0	0	0	0	نفت خام و گاز طبیعی

مأخذ: سایت مشاور مادر، ۱۳۹۰

جدول ۲. ارزش افزوده به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶

۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	رشته فعالیت
0	0	0	0	0	0	0	0	نفت خام و گاز طبیعی

مأخذ: سایت مشاور مادر، ۱۳۹۰

از این رو به مقایسه میزان مصرف نفت سفید و نفت کوره در سال‌های ۱۳۸۷، ۸۸ و ۸۹ در استان زنجان می‌پردازیم.

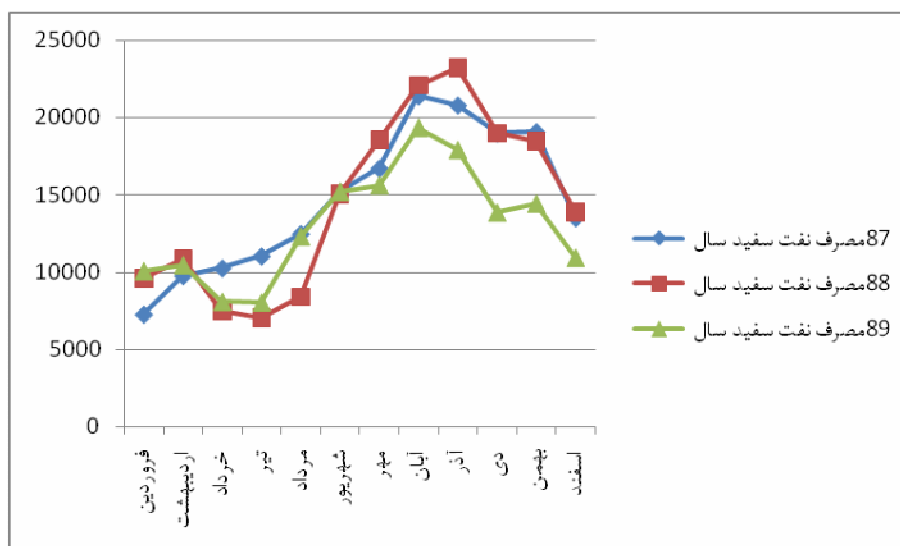
نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدرو کربور پارافینی، نفتینی و آروماتیکی می‌باشد. این فراورده به عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می‌رود و یکی از مواد تشکیل شده سوخت جت است. همان‌طور که جدول زیر نشان می‌دهد، در ماه‌های آبان و آذر مصرف نفت سفید استان در سال‌های ۱۳۸۷، ۸۸ و ۸۹ بیش از ماه‌های دیگر است و در مجموع مصرف نفت سفید استان از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۹ کاهش یافته است.

جدول ۳. میزان مصرف نفت سفید استان طی ماه‌های مختلف در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹

میزان مصرف نفت سفید	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	کل مصرف
سال ۸۷	7231	9727	10228	11007	12460	15146	16702	21394	20802	18975	19075	13484	176231
سال ۸۸	9583	10846	7475	6993	8367	15048	18528	22089	23223	18976	18472	13840	173440
سال ۸۹	10086	10481	8094	8053	12330	15229	15649	19365	17928	13882	14458	10961	156516

مأخذ: سایت شرکت پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی استان، ۱۳۹۰

نمودار ۱. روند مصرف نفت سفید در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹

نفت کوره نیز از بازمانده تقطیر نفت خام در برج های تقطیر پالایشگاه به دست می‌آید. این فرآورده به سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین، به آسانی نمی‌سوزد و یکی از سوخت‌های عمده کشتی‌ها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاه‌های برق به شمار می‌رود.

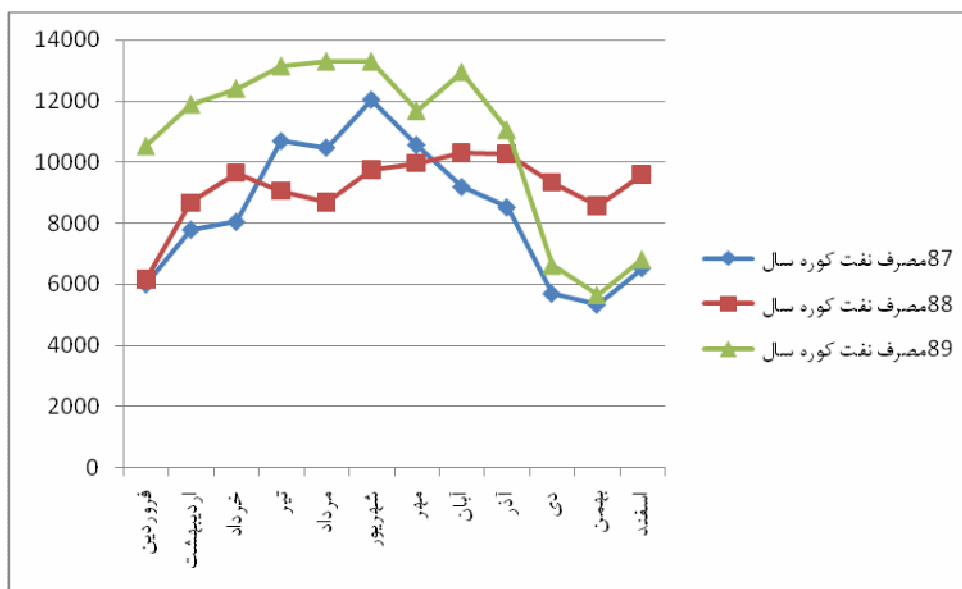
نمودار ۲ نشان می‌دهد که روند مصرف نفت کوره در مجموع از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۹ افزایش یافته است اما به طور کلی در ماه‌های دی، بهمن و اسفند میزان مصرف نفت کوره کمتر از دیگر ماه‌هاست.

جدول ۴. میزان مصرف نفت کوره استان طی ماه‌های مختلف در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹

میزان مصرف نفت کوره	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	مجموع مصرف
سال ۸۷	5986	7771	8031	10676	10457	12028	10548	9171	8505	5679	5320	6514	100686
سال ۸۸	6147	8656	9630	9040	8680	9741	9945	10293	10240	9325	8555	9582	109834
سال ۸۹	10519	11880	12395	13135	13288	13288	11668	12941	11049	6613	5643	6808	129227

مأخذ: سایت شرکت پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی استان، ۱۳۹۰

نمودار ۲. روند مصرف نفت کوره در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹

۴- ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه

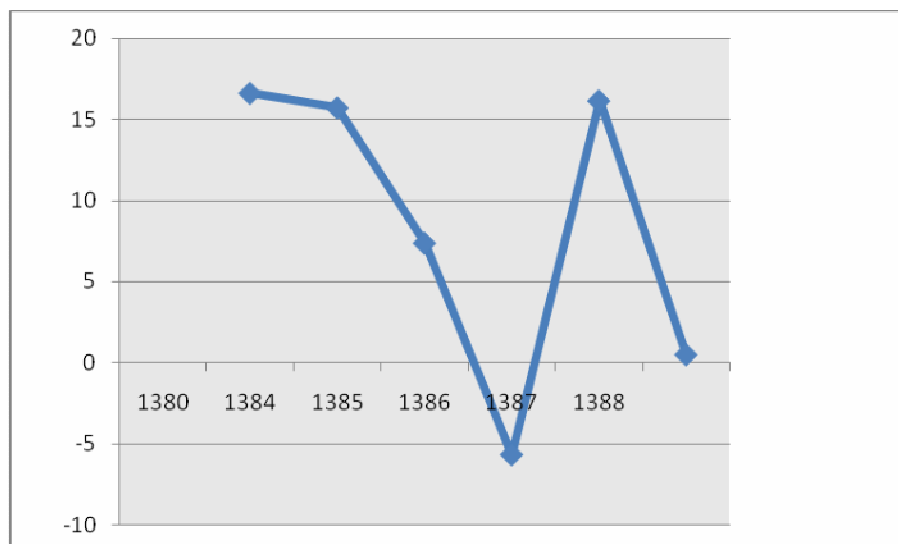
نفت و فرآورده‌های نفتی از جمله مواد اصلی و اولیه غالب صنایع کوچک و بزرگ به شمار می‌رود. از این رو میزان مصرف آن به نوعی دربردارنده بکارگیری این ماده مهم و حیاتی در بخش‌های مختلف اقتصادی است. به همین سبب به طور غیرمستقیم گویای سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در اقتصاد استان می‌تواند باشد. بررسی میزان مصرف نفت و فرآورده‌های استان طی سال‌های برنامه سوم و چهارم نشان می‌دهد که میزان مصرف از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۰ افزایش داشته اما به یکباره در سال ۱۳۸۵ مصرف نفت و فرآورده‌های کاهش می‌یابد به طوری که نرخ رشد آن در این سال به ۷.۳۶ درصد کاهش یافته و حتی در سال ۱۳۸۶ به رقم منفی ۵.۶۸- می‌رسد. اما مجدد در سال ۱۳۷۸ روند صعودی به خود گرفته و نرخ رشد به ۱۶.۱۵ درصد افزایش می‌یابد اما در سال ۱۳۸۸ به میزان قابل توجهی کاهش می‌یابد.

جدول ۵. میزان مصرف و نرخ رشد انواع فرآورده‌های نفتی طی سال‌های برنامه سوم و چهارم

سال	1375	1380	1384	1385	1386	1387	1388
مصرف	650604	758701	877920	942529	888948	1032480	1037479
نرخ رشد	-	16.61	15.71	7.36	-5.68	16.15	0.48

مأخذ: سالنامه آماری استان زنجان، ۱۳۸۸

نمودار ۳. نرخ رشد انواع فرآورده‌های نفتی طی سال‌های برنامه سوم و چهارم

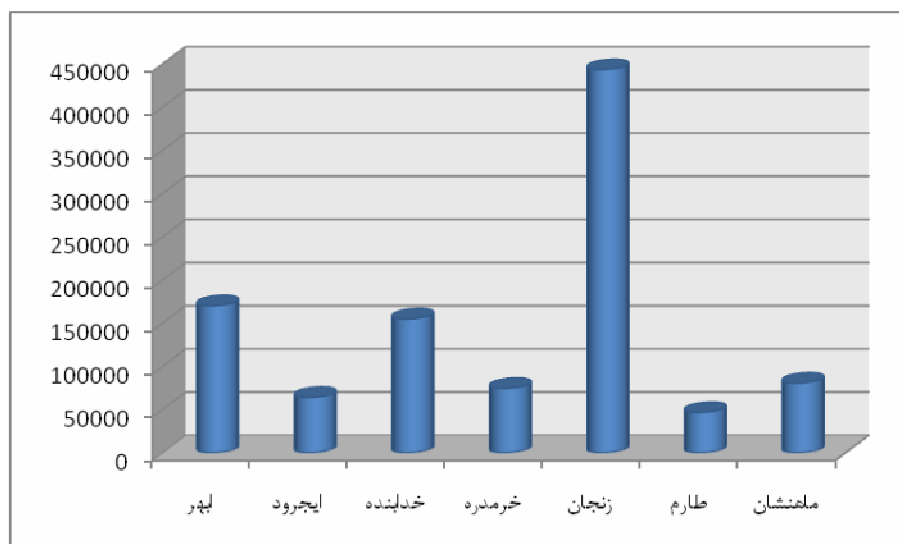
بررسی میزان مصرف کل فرآورده های نفتی در سطح شهرستان های استان نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۸، میزان مصرف این ماده در شهرستان زنجان بیش از دیگر شهرستان های استان است. سپس شهرستان ابهر از این حیث در جایگاه دوم قرار دارد و خدابنده رتبه سوم را کسب کرده است. (جدول ۶)

جدول ۶. مصرف انواع فرآورده های نفتی در سطح شهرستان های استان زنجان در سال ۱۳۸۸

ماه نشان	طارم	زنجان	خرمدره	خدابنده	ایجرود	ابهر
81029	47111	443889	74990	155276	64632	170552

مأخذ: سالنامه آماری استان زنجان، ۱۳۸۸

نمودار ۴. مصرف انواع فرآورده های نفتی در سطح شهرستان های استان زنجان در سال ۱۳۸۸

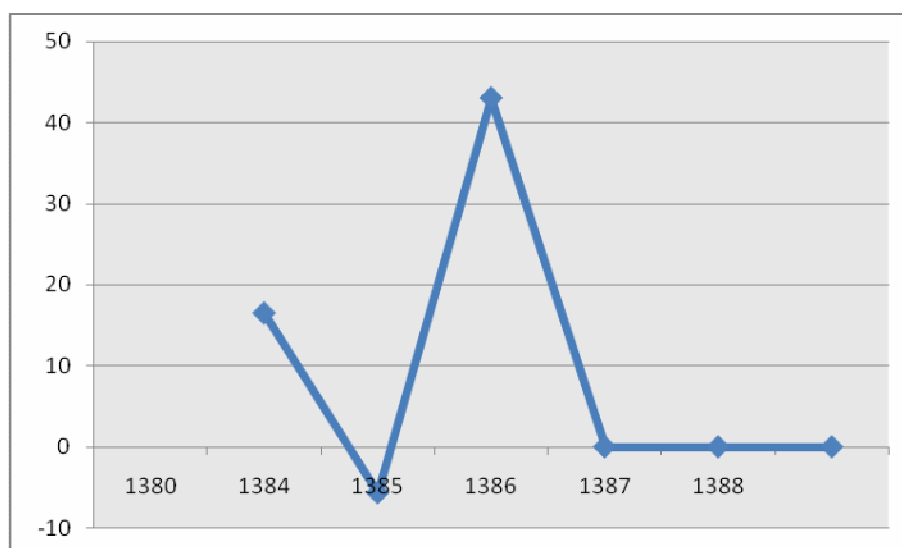

جدول ۷ تعداد مخازن نفتی و نرخ رشد آنها را طی برنامه سوم و چهارم نشان می‌دهد. طبق این جدول، تعداد مخازن نفتی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۰ افزایش یافته و از رقم ۹۱ مخزن به ۱۰۶ مخزن رسیده است. تعداد این مخازن در سال ۱۳۸۴ کاهش یافته و به رقم ۱۰۰ واحد نزول کرده اما در سال‌های ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۸۷ و ۸۸ تعداد کل مخازن ۱۴۳ واحد بوده است.

جدول ۷. تعداد و نرخ رشد مخازن نفتی استان طی برنامه سوم و چهارم

سال	۱۳۷۵	۱۳۸۰	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸
تعداد مخزن	۹۱	۱۰۶	۱۰۰	۱۴۳	۱۴۳	۱۴۳	۱۴۳
نرخ رشد	-	۱۶.۴۸	-۵.۶۶	۴۳.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

مأخذ: سالنامه آماری استان زنجان، ۱۳۸۸

کک یک ماده نفتی است که در صنایع مختلف کاربردهای زیادی دارد. از آنجا که تولید این ماده در فهرست فعالیت‌های اصلی صنعتی منظور می‌شود، میزان اشتغال، ارزش افزوده و ستانده آن را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

طبق جدول ۸، متوسط رشد اشتغال در کارگاه‌های بزرگ صنعتی معادل ۵.۵ درصد است و این نرخ برای کارگاه‌های صنعتی کوچک معادل ۱۸ درصد می‌باشد. نرخ رشد ارزش افزوده از سال ۱۳۷۸ تا ۸۲ معادل ۶۷ درصد و نرخ رشد ارزش ستانده نیز برابر با ۸۲ درصد می‌باشد.

جدول ۸. روند تغییرات شاخص‌های اصلی اقتصادی رشته فعالیت‌های صنعتی کک و فرآورده‌های حاصل از نفت استان

عنوان	واحد	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	متوسط نرخ رشد
اشتغال در کارگاه‌های بزرگ صنعتی	نفر		۵۴	۰	۵۷	۰	۵.۵
اشتغال صنعت (تعداد اشتغال در کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر پایین‌تر)	نفر		۸۴	۸۶	۱۲۱	۱۳۸	۱۸
ارزش افزوده	میلیارد ریال	۲	۲.۲	۱۵.۲	۳۰.۲	۱۵.۶	۶۷
ارزش تولیدات صنعتی (ستانده)	میلیارد ریال	۶	۱۰.۲	۵۵.۳	۶۰.۹	۶۵.۸	۸۲

مأخذ: سند آمایش استان

۵- تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار

نقاط قوت

- با توجه به محاسبه شاخص فناوری، صنایع تولید زغال کک، پالایشگاه‌های نفت و سوخت‌های هسته‌ای با اختصاص رقمی معادل ۲۵۱.۷ به خود بالاترین ضریب فناوری را در میان فعالیت‌های کارگاه‌های صنعتی بزرگ استان زنجان داشته‌اند.
- از میان زیربخش‌های اقتصادی استان زنجان بخش ساخت کک، فرآورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای از جمله زیربخش‌های بخش صنعت به شمار می‌رود که در دسته بخش‌های پیشرو قرار دارند.
- مقایسه وضعیت رقابتی استان‌ها در زمینه ارزش افزوده در فعالیت‌های عمده اقتصادی نشان می‌دهد که استان زنجان در ساخت کک، فرآورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای رتبه ششم کشوری را دارد.

- زیرساخت‌های قوی خطوط انتقال نفت و گاز در استان وجود دارد.
- موقعیت ممتاز استان از نظر دسترسی به خطوط اصلی انتقال نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی.
- امکان سهولت تأمین نیروی انسانی، فن‌آوری و لوازم مورد نیاز بخش از تهران.
- افزایش سهم گاز طبیعی و تأمین سوخت مورد نیاز (صنعتی، تجاری و مسکونی)

نقاط ضعف

- نداشتن سابقه در حوزه نفت و صنایع بالادستی پتروشیمی
- نبود سرمایه‌گذار بخش خصوصی برای احداث پالایشگاه
- نبود استراتژی مدون در این حوزه
- عدم اختصاص اعتبار واقعی مورد نیاز به دلیل کمبود منابع سرمایه‌ای

فرصت‌ها

- با توجه به محاسبات shift & share ارزش افزوده فعالیت‌های ساخت کک، فرآورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای پتانسیل مزیت رقابتی را دارند.

تهدیدها

- آلاینده‌گی بالای محصولات پتروشیمی
- نبود نیروی متخصص در این حوزه
- مزیت‌های رقابتی و توان چانه‌زنی بالاتر استان‌های قزوین و تبریز در حوزه نفت

۶- تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم

در سند برنامه راهبردی توسعه استان زنجان که برای سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ تدوین شده است، برای بخش نفت مقرر شده است که به میزان ۳۰۶ انبار ذخیره فرآورده‌های نفتی احداث شود و همچنین جایگاه‌های دو و تک منظوره CNG از ۱۷ ایستگاه در سال ۱۳۸۸ به ۳۹ ایستگاه افزایش یابد.

جدول ۹. اهداف کمی بخش نفت استان در دوران برنامه پنجم

ردیف	شاخص‌های کلیدی توسعه	واحد اندازه‌گیری	وضعیت سال پایه		پیش‌بینی سال ۱۳۹۴
			سال	مقدار	
۱	احداث انبار ذخیره فراورده‌های نفتی	میلیون لیتر	۱۳۸۸	۹۵	۳۰۶
۲	احداث جایگاه‌های دو و تک منظوره CNG	ایستگاه	۱۳۸۸	۱۷	۳۹

مأخذ: سند برنامه راهبردی توسعه استان زنجان (۱۳۹۰ - ۹۴)

۷- راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم

شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی ایران (منطقه زنجان) در راستای دستیابی به اهداف اشتغال در طی سال‌های برنامه پنجم توسعه و همچنین حفظ سطح اشتغال در بخش نفت استان، می‌باید راهبردهای اساسی زیر را دنبال نماید:

۷-۱- اولویت بخشیدن به طرح‌های نیمه تمام و راکد که دارای توجیه اقتصادی هستند.

بر اساس نظرات کارشناسی در سطح استان زنجان، طرح‌های نیمه تمام و راکد زیادی که دارای توجیه اقتصادی هستند اما به دلیل همکاری ضعیف نهادهای پولی و مالی در سطح استان و سایر نهادهای مربوطه، عملاً این طرح‌ها به اجرا گذاشته نمی‌شود. برخی از این طرح‌ها جنبه خدمات عمومی داشته و اجرای آنها در راستای حفظ پایداری تولید در بخش نفت استان می‌باشد. این دسته از طرح‌ها وابسته به بودجه عمومی بوده که از محل اعتبارات ملی و استانی تأمین مالی می‌شوند.

دسته دوم از طرح‌های نیمه تمام و راکد استان مربوط به طرح‌های پیشنهادی از سوی بخش خصوصی بوده که در راستای افزایش اشتغال می‌باشند. بر اساس نظرات کارشناسان در سطح استان، بسیاری از این طرح‌ها توسط متقاضیان متخصص و توانمند پیشنهاد می‌شوند، اما بیشتر این متقاضیان با مشکل تأمین مالی برای اجرای طرح‌های خود مواجه هستند. همکاری ضعیف نهادهای پولی و مالی و تخصیص ضعیف اعتبارات حمایتی از این طرح‌ها موجب شده است که بسیاری از این طرح‌ها نیمه تمام و یا راکد باقی بمانند. بر اساس نظرات کارشناسان اجرای این دسته از طرح‌ها در سطح استان می‌تواند اشتغال‌زایی قابل توجهی در بخش نفت و فراورده‌های استان را به دنبال داشته باشد.

۲-۷- تغییر خطوط تولید طرح‌ها غیر قابل توجیه برای ایجاد محصولات دارای مزیت

با توجه به نظرات کارشناسان در سطح استان، بیشتر طرح‌های پشتیبان و طرح‌های بخش خصوصی در سطح استان از توجیه اقتصادی لازم برخوردار هستند. زیرا در طی مراحل مختلف اداری، طرح‌های پیشنهادی بخش خصوصی توسط کارشناسان سازمان مورد بررسی قرار گرفته و متقاضیان از ابعاد مختلف طرح و توجیه‌پذیری بودن آن توجیه می‌شوند.

کسب سود بیشتر از سوی بخش خصوصی در ارائه طرح‌های بخش نفت و صنایع بالادستی و پائین دستی آن، یکی دیگر از دلایل اصلی برای توجیه‌پذیر بودن طرح‌های پیشنهادی استان را نشان می‌دهد. زیرا بخش خصوصی برای پیشنهاد طرح‌های بخش نفت خود تمام ابعاد طرح را مورد بررسی قرار داده و سود مورد انتظار خود را تعیین می‌نماید. از این رو طرح‌های پیشنهادی بخش نفت استان بیشتر توجیه‌پذیر هستند. اما ممکن است که برخی طرح‌های پیشنهادی بخش نفت و فرآورده‌های نفتی جنبه رانتی داشته باشد.

۳-۷- تحول در آموزش و ارتقای مهارت بخش عمومی و خصوصی و ظرفیت‌های

مدیریت در بخش دولتی و خصوصی متناسب با تقاضای بازار کار

آموزش نیروی انسانی در بخش نفت و فرآورده‌های نفتی نقش بسیار اساسی دارد. واحدهای آموزشی در سطح استان، آموزش‌های عمومی مرتبط به فعالیت‌های نفت را به متقاضیان ارائه نمی‌کنند. در کل بخش آموزش استان به جز در محدود رشته‌هایی مانند شیمی به بخش نفت وارد نشده است که این نکته ضعفی جدی در این حوزه می‌باشد.

آموزش‌های عمومی مرتبط با فعالان شاغل در بخش نفت می‌تواند در قالب دوره‌های کوتاه مدت برگزار شود. بیشتر این دوره جنبه ارتقای جایگاه استخدامی داشته و آموزش‌دیدگان تنها به گرفتن گواهی‌های دوره‌ها اکتفا می‌کنند و آموزش‌ها و مهارت‌های انجام شده در ارتقای دانش فعالان بخش عمومی تأثیری ندارد. از این رو لازم است دوره‌های مربوطه سامان‌دهی شده و آموزش‌دیدگان عمومی در مراحل مختلف مورد ارزیابی قرار گیرند و ارتقای شغلی آنها نیز بر اساس نتایج سنجش آموزش‌ها و مهارت‌های انجام شده باشد. به کارگیری چنین راهبردی می‌تواند هزینه‌های آموزش برای فعالان خصوصی از سوی نهادهای عمومی را کاهش داده و متولیان بخش عمومی می‌توانند نقش کارایی در مدیریت واحدهای تحت نظارت و راهبری صحیح آن داشته باشند.

۴-۷- ارتقای کارایی و بهره‌وری

بهره‌وری در بخش نفت و فرآورده‌های نفتی به بهره‌وری تکنولوژی، دانش فنی، نیروی انسانی و سرمایه‌بر می‌گردد. با توجه به اهمیت نفت و سایر حامل‌های انرژی در تولید بخش‌های مختلف اقتصادی، بهره‌وری این عوامل باید مورد توجه قرار گیرد.

در راستای ارتقای بهره‌وری و کارایی عوامل تولید در بخش نفت و حامل‌های انرژی در سطح استان، همسو با اهداف برنامه پنجم توسعه در سطح استان، نیاز است که شرکت ملی پالایش و توزیع فراورده‌های نفتی استان اقدامات زیر را مورد توجه قرار دهد:

۱. اصلاح روش‌های مصرف نفت و فرآورده‌های آن در بخش‌های مختلف
 ۲. حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنایع پائین دستی بخش نفت.
 ۳. آموزش نیروهای انسانی جهت بالابردن بهره‌وری بخش.
 ۴. حمایت از طرح‌ها و ایده‌های برتر در حوزه فرآورده‌های نفتی.
 ۵. ترویج روش‌های درست الگوهای مصرف فرآورده‌های نفتی.
 ۶. آموزش فواید تغییر تکنولوژی تولیدی با رویکرد بهره‌وری مصرف انرژی.
- ۸- سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم
- متأثر از مزیت‌ها و نارسایی‌های استان در بخش انرژی که صنعت نفت یکی از مولفه‌های آن محسوب می‌شود، در سند برنامه راهبردی استان طی سال‌های ۱۳۹۴-۹۴ برخی موضوعات استراتژیک به شرح زیر مطرح شده است:

- امنیت تأمین انرژی (تأمین انرژی مطمئن)
 - افزایش تقاضای انرژی
 - جلوگیری از اتلاف انرژی
 - استفاده از انرژی‌های نو
- متناسب با این موضوعات، راهبردهای مشخصی برای بخش انرژی منظور شده که عملیاتی شدن آنها مستلزم انجام سرمایه‌گذاری‌های جدید است. به تبع این سرمایه‌گذاری‌ها زمینه‌های شکل‌گیری اشتغال جدید نیز فراهم خواهد شد. این راهبردها عبارتست از:
- بهبود و افزایش پایداری انرژی در استان
 - استفاده منطقی از انرژی
 - تأمین انرژی مورد نیاز
 - شناسایی گلوگاه‌های اتلاف انرژی و اصلاح آنها

- افزایش سهم انرژی های تجدیدپذیر در ترکیب انرژی

۹- برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح های سرمایه گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی^۱

۹-۱- طرح های زودبازده خصوصی

در جدول ۹ فهرست طرح های زودبازده خصوصی آورده شده است. سهم شرکت نفت استان زنجان از ۱۳۱۲۱ طرح زودبازده تنها ۵ طرح با سهمی معادل ۰.۰۴ درصد می باشد.

جدول ۱۰. طرح های زودبازده خصوصی

سهم	تعداد	دستگاه اجرایی
1.20	157	اتحادیه فرش روستایی
0.14	18	اداره پست
0.13	17	ارشاد اسلامی
0.21	28	آموزش و پرورش
0.07	9	بنیاد شهید
0.76	100	بهریستی
0.17	22	تربیت بدنی
37.76	4954	جهاد کشاورزی
0.79	104	حمل و نقل
0.13	17	دفاتر پیشخوان
0.20	26	راه و ترابری
0.01	1	زندان ها
8.64	1134	سازمان بازرگانی
19.29	2531	سازمان بازرگانی فرش
0.30	40	سازمان تاکسیرانی
0.30	39	سازمان میراث فرهنگی
0.05	6	سایر دستگاه ها
0.04	5	شرکت نفت
5.11	671	صنایع و معادن
0.71	93	علوم پزشکی
5.45	715	فنی و حرفه ای
17.70	2322	کمیتة امداد
0.02	2	مرکز رشد
0.84	110	مسکن و شهرسازی
100.00	13121	جمع کل

مأخذ: اداره کار و امور اجتماعی استان زنجان

^۱ شرکت پخش فراورده های نفتی منطقه زنجان فهرستی از برنامه ها و اقدامات اجرایی خود در سایت و یا دیگر مستندات ارایه نکرده است.

جدول ۱۰ طرح‌های زودبازده بخش صنعت را نشان می‌دهد. این طرح‌ها تحت نظارت دو نهاد اجرایی (شرکت نفت و سازمان صنایع و معادن) اجرا شده‌اند. سهم سازمان صنایع و معادن با ۶۷۱ طرح، ۹۹.۲۶ درصد از کل طرح‌های این بخش (۶۷۶ طرح) است و سهم شرکت نفت تنها ۵ طرح با سهمی معادل ۰.۷۴ درصد می‌باشد.

جدول ۱۱. طرح‌های زودبازده بخش صنعت

دستگاه اجرایی	تعداد	سهم
شرکت نفت	5	0.74
صنایع و معادن	671	99.26
جمع کل	676	100

مأخذ: اداره کار و امور اجتماعی استان زنجان

جدول ۱۱ تعداد کل طرح‌های زودبازده در دست اجرا در شرکت نفت را نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود این طرح‌ها در شهرستان‌های ابهر و زنجان به مورد اجرا درمی‌آیند. از ۵ طرح مربوط به شرکت نفت، ۴ طرح به شهرستان زنجان و ۱ طرح به شهرستان ابهر اختصاص دارد. بنابراین انتظار می‌رود که میزان اشتغال ناشی از اجرای این طرح‌ها در زنجان بیش از ابهر باشد.

جدول ۱۲. طرح‌های زودبازده در دست اجرا در شرکت نفت

میزان پرداخت	اشتغال پرداخت	میزان عقد	اشتغال عقد	میزان مصوب	اشتغال مصوب	میزان درخواست	اشتغال ارسالی	تعداد طرح	شهرستان
1400	6	1400	6	1400	6	3600	5	1	ابهر
1224	26	1224	26	9645	41	11175	52	4	زنجان
2624	32	2624	32	11045	47	14775	57	5	جمع کل استان

مأخذ: اداره کار و امور اجتماعی استان زنجان

۹-۲- طرح‌های زودبازده تأمین مالی نشده

جدول ۱۲ طرح‌های زودبازده تأمین مالی نشده شرکت نفت را نشان می‌دهد. بر طبق این جدول در مجموع ۲ طرح مربوط به این شرکت وجود دارد که تأمین مالی نشده‌اند و این دو طرح به شهرستان زنجان اختصاص دارد.

جدول ۱۳. طرح‌های زودبازده تأمین مالی نشده در شرکت نفت

شهرستان	تعداد طرح	اشتغال ارسالی	میزان درخواست	اشتغال مصوب	میزان مصوب
زنجان	2	24	6115	15	4590
جمع کل استان	2	24	6115	15	4590

مأخذ: اداره کار و امور اجتماعی استان زنجان

بدیهی است با تأمین مالی این طرح‌های معطل و همچنین اهتمام بیشتر به این پروژه‌ها می‌توان زمینه‌های ساماندهی و هدایت هرچه بهتر پروژه‌های سرمایه‌گذاری در استان را فراهم نمود.

۱۰- برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم برای فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه^۱

۱۰-۱- برآورد سرمایه‌گذاری در دوره برنامه پنجم توسعه

جهت برآورد سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم به سه شیوه عمل شد. ابتدا با استفاده از جدول داده ستانده سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای هر فرصت شغلی جدید در استان به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی محاسبه گردید و در مشاغل جدید مورد نیاز استان به تفکیک فعالیت‌ها ضرب شد. و به این ترتیب سرمایه‌گذاری استان محاسبه گردید ولی نتایج دچار کم برآوردی بود و میزان آن با تولید ناخالص داخلی استان تطابق نداشت. در روش دوم از نسبت افزایش سرمایه به افزایش محصول (ICOR) استفاده گردید. نتایج این روش بهتر از روش اول بود و به نظر می‌رسید با سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی تطابق دارد. در روش سوم از نسبت سرمایه‌گذاری به تولید در بخش‌های مختلف در جدول داده ستانده استانی استفاده شد. در نهایت نتایج روش دوم مبنای تنظیم سند قرار گرفت چرا که هم با معیار سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی تطابق داشت و هم سهم بخش‌های مختلف از سرمایه‌گذاری استان منطقی بود.

پیش‌بینی می‌شود در دوره برنامه پنجم توسعه سرمایه‌گذاری در استان زنجان از 6856615 میلیون ریال در سال ۱۳۹۰ به 10285627 میلیون ریال در سال ۱۳۹۴ ارتقا یابد. در این دوره سرمایه‌گذاری در استان زنجان صورت گیرد. در واقع لازمه رشد ۸.۲ درصدی تحقق آن است که در این دوره مجموعاً

^۱ به دلیل فقدان اطلاعات لازم برای بخش نفت استان، در این قسمت برآورد سرمایه‌گذاری‌ها برای بخش معدن که نفت را نیز شامل می‌شود، لحاظ شده است.

42405382 میلیون ریال سرمایه‌گذاری در استان انجام شود و در صورتی که تلاش لازم برای تحقق این میزان سرمایه‌گذاری صورت نپذیرد بیکاری در استان بیش از ۷ درصد خواهد شد.

در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ سهم بخش صنعت از سرمایه‌گذاری بیش از سایر بخش‌ها و بالغ بر 10337606 میلیون ریال است و ۲۴.۴ درصد از سرمایه‌گذاری استان به این بخش اختصاص خواهد یافت. واسطه‌گری مالی و عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و کالاهای شخصی و خانگی به ترتیب با سهم‌هایی معادل ۱۷.۹ و ۱۳.۱ درصد در رتبه‌های بعدی سرمایه‌گذاری استان زنجان قرار می‌گیرند.

پیش‌بینی می‌شود کمترین سرمایه‌گذاری در شیلات انجام گیرد، به طوری که اعداد برآوردی نشان می‌دهد که این بخش در دوره برنامه پنجم در مجموع ۱۳۷۰۳ میلیون ریال سرمایه را جذب می‌کند. هتل و رستوران و مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب از دیگر بخش‌هایی هستند که طبق پیش‌بینی‌های صورت گرفته کمترین سرمایه‌گذاری در آنها انجام می‌پذیرد.

طبق این جدول، در بخش معدن استان در سال ۱۳۹۴، 2054164 میلیون ریال سرمایه‌گذاری به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ صورت خواهد گرفت.

جدول ۱۴. پیش‌بینی سرمایه‌گذاری بر حسب فعالیت‌های عمده اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

شرح	دوران برنامه پنجم ^۱					جمع برنامه پنجم
	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
کشاورزی، شکار و جنگلداری	755170	815433	880504	950770	1026638	4428514
شیلات	2472	2599	2734	2875	3023	13703
استخراج معدن	332935	367997	406745	449574	496913	2054164
صنعت - ساخت	1588924	1798661	2036085	2304849	2609087	10337606
تامین برق، گاز و آب	244484	264010	285109	307894	332490	1433987
ساختمان	137331	157615	180895	207613	238277	921732
عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، ...	917671	1007055	1105139	1212780	1330906	5573552
هتل و رستوران	19887	20580	21295	22040	22809	106611
حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	572365	622561	677161	736550	801143	3409780
واسطه‌گری‌های مالی	1185371	1330932	1494372	1677883	1883925	7572483
مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب	41572	43986	46536	49235	52093	233423
اداره امور عمومی، ...	180065	189642	199731	210358	221547	1001343
آموزش	456369	499359	546402	597868	654191	2754190
بهداشت و مددکاری اجتماعی	290357	318174	348656	382057	418656	1757899
سایر خدمات	131640	145026	159776	176026	193928	806396
جمع	6856615	7583629	8391141	9288371	10285627	42405382

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

۱۰-۲- سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان در بخش معدن

با توجه به ارزیابی‌های کارشناسی، سرمایه‌گذاری مورد نیاز به تفکیک گروه‌های عمده فعالیت و بخش‌ها به شرح ذیل برآورد شده است. ملاحظه می‌شود که از کل سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در این بخش سهم بخش تعاونی ۲۰۵.۴، سهم بخش عمومی ۱۸۴.۹ و سهم بخش خصوصی معادل ۱۶۶۳.۹ درصد می‌باشد. به این ترتیب سهم بخش خصوصی در انجام سرمایه‌گذاری در بخش معدن بیش از دیگر بخش‌هاست.

جدول ۱۵. سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان در بخش معدن به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیارد ریال)

گروه‌های عمده فعالیت	کل سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم	توزیع سرمایه‌گذاری		
		تعاونی	عمومی	خصوصی
استخراج معدن	۲۰۵۴.۲	205.4	184.9	1663.9
جمع	۴۲۴۰۵.۴	5427.4	4464.5	32513.5

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

۱۱- تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی

در دوران برنامه پنجم

بخش نفت بخشی کاملاً دولتی است و تأمین مالی آن به طور عمده از طریق جذب منابع دولتی صورت می‌گیرد. در برخی بخش‌ها و صنایع کوچک نفتی نیز بخش خصوصی حضور یافته و انجام سرمایه‌گذاری و تأمین مالی توسط این بخش صورت می‌گیرد.

۱۲- تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در

بخش‌های خصوصی و تعاونی (با توجه به وظیفه هر دستگاه)

در این بند به ارایه برخی تعهدات دستگاه در حوزه‌های کمک‌های فنی، آموزش، خصوصی‌سازی و ساده‌سازی مقررات می‌پردازیم. مجموعه فعالیت‌هایی که در چارچوب این محورها صورت می‌گیرد، موجب افزایش اشتغال و انجام سرمایه‌گذاری در طول برنامه پنجم خواهد شد.

- کمک‌های فنی

کمک‌های فنی از جمله حمایت‌ها و پشتیبانی‌هایی است که موجب تسهیل در امور مربوط به توزیع و انتقال نفت و فراورده‌های نفتی و بهره‌برداری بهینه از این نهادهای تولیدی می‌شود. در این زمینه شرکت ملی پالایش و پخش نفت و فراورده‌های نفتی، منطقه‌ی زنجان هرگونه پشتیبانی فنی لازم را از سایر بخش‌های خصوصی و تعاونی به عمل خواهند آورد.

- آموزش

ارایه کارگاه‌ها و برگزاری کلاس‌های آموزشی نیز از جمله موضوعاتی است که نهاد متولی امر طی سال‌های مختلف به منظور دستیابی به اهداف مورد نظر مورد توجه قرار داده است. در این راستا می‌توان به برگزاری میزگردهای تخصصی، آموزش کاربردی برای خانوارها و صنعتگران و کشاورزان و... اشاره نمود.

- خصوصی‌سازی

از جمله مسایلی که طی سال‌های اخیر با توجه به اصل ۴۴ قانون اساسی مورد توجه قرار گرفته است واگذاری امور اقتصادی از نهاد عمومی دولت به بخش خصوصی است. در این راستا بخش نفت و فراورده‌های نفتی نیز از این امر مستثنی نبوده و فعالیت‌های که طی سال‌های گذشته توسط دولت اداره می‌شده، با توجه به اصل مورد نظر باید به بخش خصوصی واگذار شود. در استان در حوزه نفت و فراورده‌ها، می‌توان به طور مشخص از واگذاری امور خدماتی این حوزه‌ها و عملیات انتقال محصولات نام برد.

- ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری

مهمترین مباحثی که می‌توان به ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری در حوزه نفت و فراورده‌های آن اشاره نمود مربوط به حوزه ارائه مجوز بهره‌برداری و ارائه خدمات و... است. تسهیل مقررات و همچنین مراحل درخواست مجوز و... می‌تواند در زمره ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری قرار گیرد.